

REFERAT Udvalg for regional udvikling d. 12-08-2026

Mødedato Onsdag d. 12. august 2026 kl. 08:30

Mødested Aarhus Letbane I/S, mødelokale 2, Thomas Koppels Gade 311, 8000
Aarhus C

Innholdsfortegnelse

Dialog med Aarhus Letbane #.....	3
Orientering om CDEU Årsberetning 2025 #.....	5
Orientering om råstofansøgning Elvergården på Fur #.....	7
Orientering om Nordic Waste-sagen.....	10
Orientering om indspunsning af Cheminovas gamle fabriksgrund.....	12
Nyt fra bestyrelsesarbejdet #.....	14
Plan for kommende møder i 2026 #.....	15
Gensidig orientering #.....	16
Underskriftsark #.....	17

Dialog med Aarhus Letbane

RESUME

Udvalg for regional udvikling har på mødet en dialog med bestyrelseslederen og direktøren for Aarhus Letbane om status og udviklingen af Aarhus Letbane. Oplæg og dialog skal bidrage til udvalgets sigtelinjer for det videre strategiske arbejde med en ny mobilitetsstrategi for Region Midtjylland.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at status og udviklingen af Aarhus Letbane drøftes.

Sagsfremstilling

Bestyrelsesleder Mie Krog og direktør Michael Borre præsenterer status og perspektiver for Aarhus Letbanes udvikling. Der er planlagt en rundvisning hos Aarhus Letbane.

Letbanen har været i drift siden december 2017, og oplægget vil blandt andet omhandle letbanens rolle i den østjyske kollektive transport, den aktuelle drift og erfaringer fra de seneste års udvikling.

Derudover præsenteres Aarhus Letbanes visioner for den fremtidige udvikling, herunder kapacitet, projekter og investeringsbehov i den kollektive transport.

Dialogen skal bidrage til udvalgets videre strategiske arbejde med en ny mobilitetsstrategi for Region Midtjylland.

Om Aarhus Letbane

Aarhus Letbane er et interessentskab ejet ligeligt af Aarhus Kommune og Region Midtjylland. Aarhus Letbane står for anlæg, drift og vedligeholdelse af letbanens to linjer: L1 (strækningen Aarhus H – Lystrup – Grenaa) og L2 (strækningen Odder – Aarhus H – Lisbjerg – Lystrup).

Letbanen er en central del af den kollektive trafik i Østjylland og havde 6,1 mio. passagerer i 2025. Det forventes, at passagertallet vil stige til 8-10 mio. årlige passagerer frem mod 2030.

Regionsrådet besluttede i oktober 2025 at stille en lånegaranti på 535 mio. kr. til rådighed for at understøtte den forventede vækst. Midlerne anvendes blandt andet til anskaffelse af otte nye letbanetog, der skal muliggøre hyppigere afgang og øget kapacitet med længere tog. Investeringerne skal sikre, at letbanen kan imødekomme den forventede passagervækst, som blandt andet skyldes den fortsatte byudvikling i Aarhusområdet og øget bosætning langs letbanens strækninger. Der investeres yderligere i nødvendig tilpasning af infrastrukturen og investering i et depot, så letbanen fortsat kan være med til at afhjælpe den stigende trængsel i Aarhusområdet.

Der redegøres nærmere for Aarhus Letbane i vedlagte bilag, herunder den historiske baggrund, Region Midtjyllands strategiske interesse, udviklingen i passagertal samt økonomi og investeringer.

BESLUTNING

Udvalg for regional udvikling drøftede status og udviklingen af Aarhus Letbane.

Tidligere politisk behandling

Regionsrådet besluttede den 8. oktober 2025 at stille en lånegaranti på 535 mio. kr. til rådighed for at understøtte den forventede vækst.

Behandlingsplan

Udvalg for regional udvikling

Orientering om CDEU Årsberetning 2025

RESUME

Central Denmark EU Office (CDEU) er Midtjyllands kontor i Bruxelles. Årsberetning 2025 fremlægges til orientering forud for CDEU's generalforsamling den 4. september 2026. Beretningen beskriver nogle af de resultater, som CDEU i samarbejde med Region Midtjylland og andre midtjyske aktører har opnået i 2025. Sagen er en orientering om de dele af årsberetningen, som vedrører det regionale udviklingsområde.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at orienteringen om de dele af årsberetningen 2025 for Central Denmark EU Office, der vedrører det regionale udviklingsområde, tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland arbejder med en række samfundsudfordringer inden for blandt andet sundhed, uddannelse og mobilitet. Samarbejdet med CDEU skal understøtte regionens ambition om at være en attraktiv og anerkendt samarbejdspartner i Europa samt understøtte en styrket internationalisering af regionens arbejde.

CDEU er Midtjyllands kontor i Bruxelles. CDEU er ejet af Region Midtjylland, de 19 kommuner i regionen, Aarhus Universitet og VIA University College.

Årsberetningen for 2025 beskriver resultaterne af CDEU's arbejde for de midtjyske medlemmer i 2025. Sagen er en orientering om de dele af årsberetningen, som vedrører det regionale udviklingsområde. Den samlede årsberetning forelægges forretningsudvalget den 17. august.

Resultater af samarbejdet i 2025

CDEU har i 2025 medvirket til at hente 178 mio. kr. hjem til midtjyske aktører gennem europæiske programmer og projekter.

CDEU's indsigt i EU-systemet sammenholdt med regionens egen evne til projektkoordinering har yderligere i 2025 ført til en række godkendte projektansøgninger og internationale vidensforløb.

Region Midtjylland har blandt andet i 2025 arbejdet med at synliggøre regionens resultater og erfaringer med kultur som sundhedsfremme over for europæiske beslutningstagere og organisationer. Der har været et særskit fokus på videndeling mellem regionale politikere og EU-parlamentarikere, med målet om at EU på sigt udvikler programmer, der understøtter flere og større regionale kultur som sundhedsfremmeaktiviteter. Europa-Kommissionen og WHO er blandt andet fortalere for dette.

Samarbejdet mellem CDEU og Region Midtjylland

Regionsrådet godkendte den 24. juni 2026 samarbejdsaftalen for perioden 2026-2029 mellem Central Denmark EU Office og Region Midtjylland. Aftalen sætter rammen for målsætninger, indsatsområder og prioriteringer for de kommende års samarbejde. Der udarbejdes årlige administrative handleplaner.

Regionsrådet er repræsenteret i CDEU's bestyrelse ved regionsrådsmedlemmerne Bruno Hansen og Michael Maaløe.

BESLUTNING

Udvalg for regional udvikling tog orienteringen om de dele af årsberetningen 2025 for Central Denmark EU Office, der vedrører det regionale udviklingsområde, til efterretning.

Tidligere politisk behandling

Regionsrådet godkendte den 24. juni 2026 samarbejdsaftalen for perioden 2026-2029 mellem Central Denmark EU Office og Region Midtjylland.

Behandlingsplan

Udvalg for regional udvikling

Orientering om råstofansøgning Elvergården på Fur

RESUME

Administrationen behandler aktuelt en råstofansøgning om indvinding af moler ved Elvergården på Fur. En større del af det ansøgte areal ligger uden for råstofplanens råstofgraveområder, men er omfattet af en anmeldt ret til at indvinde moler. Det betyder, at der skal foreligge samfundsmæssige hensyn af betydelig vægt, for at der kan gives et afslag.

Administrationen vurderer på baggrund af de gennemførte undersøgelser og eksterne vurderinger, at dette ikke er tilfældet, og forventer derfor at give en tilladelse til råstofindvinding i efteråret 2026.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at orientering om sagsbehandlingen af råstofansøgning om indvinding af moler på Fur tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Udvalg for regional udvikling var i efteråret 2024 på besigtigelse ved Elvergården på Fur. Udvalget anmodede i den forbindelse om en orientering om sagen, inden afgørelsen om tilladelse sendes i offentlig høring. Der gives i nedenstående en orientering.

Administrationen modtog i 2024 en ansøgning om at udvide råstofindvindingen af moler fra en eksisterende råstofgrav mod nord (Elvergården molergrav). Moler er en særlig type ler, der findes ved Limfjorden. En større del af ansøgningsområdet ligger uden for råstofplanens råstofgraveområder, men inden for et område med anmeldte rettigheder til råstofindvinding.

Anmeldte rettigheder er rettigheder til råstofindvinding, som blev registreret i forbindelse med at råstofloven trådte i kraft (1972). En anmeldt ret til råstofindvinding giver rettighedshaveren en særlig beskyttet retstilling, som har væsentlig betydning for behandlingen af ansøgningen.

Konkret betyder det, at når der foreligger anmeldte rettigheder, kan der ikke meddeles afslag alene på baggrund af en almindelig afvejning af forskellige interesser og hensyn. Et afslag forudsætter, at der foreligger samfundsmæssige hensyn af betydelig vægt, og at disse hensyn efter en afvejning vejer tungere end den anmeldte rettighed til indvinding.

Vurdering af landskabelige og geologiske interesser på Fur

Ansøger har som led i sagsbehandlingen udarbejdet en miljøkonsekvensrapport, der beskriver de forventede påvirkninger af miljøet ved den planlagte råstofindvinding.

Administrationen har gennemgået rapporten og indhentet en udtalelse fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om nationale landskabelige og geologiske interesser i området.

Styrelsen vurderer, at landskabsværdien på Fur er høj, blandt andet fordi det nordlige Fur er udpeget som bevaringsværdigt landskab og større sammenhængende landskab.

Administrationen var i foråret 2025 på besigtigelse i området med sammen med styrelsen og kommunen og anmodede begge parter om deres vurderinger af de udpegede nationale interesser i landskabet og geologiske interesser.

Styrelsen vurderer blandt andet, at råstofindvinding på det ansøgte areal potentielt kan påvirke landskabet og dets karakter væsentligt. Kommunen bemærker, at det ansøgte areal omfatter en eksisterende vej.

Administrationens vurdering og videre proces

Administrationen har bedt eksterne landskabseksperter fra NIRAS om at vurdere de landskabelige og geologiske værdier og interesser.

Administrationen har yderligere indhentet en juridisk vurdering fra Kammeradvokaten om betydningen af de anmeldte rettigheder for afgørelsen. Denne vurdering bygger bl.a. på NIRAS' landskabsanalyse. Kammeradvokaten har vurderet, at afslag til indvinding kun kan meddeles i tilfælde, hvor den fortsatte råstofindvinding vil komme i strid med "samfundsmæssige hensyn af betydelig vægt".

Administrationen vurderer samlet set ikke, at de landskabelige og geologiske interesser i området er af en sådan karakter, at der foreligger samfundsmæssige hensyn af betydelig vægt, som kan begrunde et afslag på ansøgningen.

Kammeradvokaten er i sin særskilte juridiske vurdering nået til samme konklusion og tilføjer, at indehaveren af den anmeldte ret i tilfælde af afslag på en ansøgning kan lide et tab og være erstatningsberettiget efter grundlovens § 73.

Administrationen forventer på baggrund heraf at meddele tilladelse til råstofindvinding i området Elvergård Nord på Fur. Processen er herefter, at tilladelsen sendes i offentlig høring, hvor berørte parter kan komme med bemærkninger hertil. Der vil også være vedlagt en klagevejledning.

BESLUTNING

Udvalg for regional tog orienteringen om sagsbehandlingen af råstofansøgning om indvinding af moler på Fur til efterretning.

Tidligere politisk behandling

Udvalg for regional udvikling tog den 24. november 2025 orientering om sagsbehandlingen af råstofansøgning om indvinding af moler på Fur til efterretning.

Behandlingsplan

I Udvalg for regional udvikling → Forretningsudvalget → Regionsrådet

saving for regional advising / enforcing adtarget / regional adact

Orientering om Nordic Waste-sagen

RESUME

Nordic Waste-sagen handler i dag om håndtering af de miljømæssige følgevirkninger af jordskredet ved Ølst. Den aktuelle udfordring er udsivning af forurenede overfladevand fra Nordic Waste-området til Alling Å.

Region Midtjylland og Randers Kommune arbejder i øjeblikket på at afklare, hvilken myndighed der har ansvaret for den videre håndtering af risikoen for forurening af Alling Å, og hvilke rammer der gælder for en fremtidig indsats.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at orienteringen om Nordic Waste-sagen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Nordic Waste-sagen begyndte som håndtering af et akut jordskred ved Ølst i december 2023. Sagen har siden ændret karakter og handler nu om håndtering af de miljømæssige følgevirkninger af jordskredet. Den aktuelle udfordring er udsivning af forurenede overfladevand fra Nordic Waste-området til Alling Å.

Forureningen skyldes primært virksomhedens oplagring og anvendelse af store mængder mikrofiller. Mikrofiller er et restprodukt fra cementproduktion og er hovedsageligt bestående af kalk. Materialet er i forskellig grad blevet dækket af eller blandet i jorden på området som følge af selve skredet og diverse afværgetiltag, der er blevet gennemført før og under jordskredet.

Afklaring af myndighedsansvar og yderligere vurderinger

Randers Kommune og Region Midtjylland drøftede på et møde den 6. maj 2026 de tekniske og juridiske aspekter med henblik på at afklare, hvem der har myndighedsansvaret for den fremtidige håndtering af forureningen fra Nordic Waste.

Region Midtjylland har fra sagens begyndelse været indstillet på at varetage de opgaver, der hører under regionens myndighedsansvar. Regionen kan dog ikke handle, hvis myndighedsansvaret ligger hos andre. En afklaring af ansvaret er derfor nødvendig, før der kan tages stilling til den videre proces.

Det er imidlertid ikke entydigt beskrevet i lovgivningen, hvornår kommunens akutindsats ophører, og hvem der derefter har myndighedsansvaret for at håndtere forureningen. Det er Randers Kommune, der fortsat er myndighed, såfremt der er tale om forhold, der skal håndteres efter miljøbeskyttelsesloven. Region Midtjylland kan derimod blive myndighed for den fremtidige håndtering, såfremt der er tale om forhold, der skal håndteres efter jordforureningsloven.

Det kan også vise sig, at forskellige forhold skal håndteres efter hver sin lovgivning, hvilket vil indebære et delt myndighedsansvar. Der er igangsat yderligere tekniske og juridiske vurderinger i samarbejde med Randers Kommune. De juridiske vurderinger gennemføres af regionens og kommunens eksterne rådgivere med henblik på at afklare myndighedsansvaret i forhold til sagens nuværende stadie.

Det videre forløb for fremtidig håndtering af forureningen

Når vurderingerne foreligger, vil parterne tage stilling til det videre forløb. Det kan blive relevant i fællesskab at rette henvendelse til Miljøministeriet med henblik på vejledning af, hvordan loven skal tolkes i den konkrete situation.

Hvis det vurderes, at hele eller dele af sagen skal håndteres efter jordforureningsloven, skal Region Midtjylland prioritere en indsats, da forureningen udgør en risiko for målsat overfladevand. Målsat overfladevand er søer, vandløb, fjorde og hav, som er omfattet af nationale vandområdeplaner. Indsatsen over for jordforureninger, der udgør en risiko for overfladevand, er imidlertid ikke omfattet af den nuværende statslige finansiering af jordforureningsområdet. Regionen vil således sandsynligvis rejse spørgsmålet om finansiering politisk.

Det er målsætningen at have en vurdering af de tekniske og juridiske forhold klar i løbet af efteråret 2026.

BESLUTNING

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,
at orienteringen om Nordic Waste-sagen tages til efterretning.

Behandlingsplan

Udvalg for regional udvikling → forretningsudvalget → regionsrådet

Orientering om indspunsning af Cheminovas gamle fabriksgrund

RESUME

Region Midtjylland arbejder på at gennemføre indspunsning af jordforureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund. Regionen samarbejder med Miljøstyrelsen om de nødvendige tilladelser, og arbejdet er igangsat i august 2026. Arbejdet skal være afsluttet med udgangen af oktober, hvorefter det overgår i en driftsfase, frem til at statslig finansiering af oprensningen tilvejebringes.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at orientering om indspunsning af Cheminovas gamle fabriksgrund tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Regionsrådet besluttede i 2024 at igangsætte arbejdet med indspunsning af forureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund på Rønland. Indspunsningen er første trin i oprensningen af generationsforureningen og indebærer, at der etableres en 750 meter lang stålkonstruktion (en såkaldt spuns) omkring forureningen.

Indspunsningen skal sikre omgivelserne mod udsivning af forureningen og samtidig danne grundlag for en senere oprensning af forureningen. Opgaven er statsligt finansieret, og der er afsat en økonomisk ramme på 100 mio. kr. til arbejdet.

Udbud af opgaven og arbejdet med myndighedstilladelser

Miljøstyrelsen vurderede i forbindelse med udbudsforretningen i slutningen af 2025, at der var behov for yderligere tilladelser til den del af spunsen, der skal etableres inde på Thyborøn Havns havnesedimentdepot. Havnesedimentdepot er et område, hvor havnen opbevarer opgravet materiale fra havbassinet.

Miljøstyrelsen vurderede samtidig, at det ville være muligt at opnå disse tilladelser inden for projektets tidsplan. Regionsrådet besluttede på den baggrund, at der skulle indgås kontrakt med Arkil A/S om entreprisen.

Regionen har efterfølgende arbejdet sammen med Miljøstyrelsen om at få de nødvendige tilladelser på plads med henblik på at igangsætte arbejdet som planlagt i begyndelsen af august. Arbejdet skal ifølge kontrakten være færdigt med udgangen af oktober 2026. Spunsen skal sikre omgivelserne, indtil der bevilges midler til en endelig oprensning af forureningen.

Drift og vedligeholdelse efter indspunsningen

Når indspunsning er gennemført, skal der alene ske oppumpning af den nedbør, der falder på arealet indenfor spunsen. Det er et arbejde, som FMC (tidligere Cheminova) fortsat varetager frivilligt.

Regionen skal herudover drive en såkaldt katodisk beskyttelse af spunsen. Katodisk beskyttelse er en teknisk metode, som beskytter stålkonstruktioner mod rust og nedbrydning. Beskyttelsen skal sikre, at spunsen fungerer efter hensigten, indtil en endelig oprensning kan gennemføres.

BESLUTNING

Udvalg for regional udvikling indstiller til forretningsudvalget,
at orientering om indspunsning af Cheminovas gamle fabriksgrund tages til efterretning.
Lone Hein og Bent Graversen var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Tidligere politisk behandling

Regionsrådet godkendte den 18. marts 2026, at der blev indgået kontrakt med Arkil A/S om entreprisen med etablering af indspunsningen af Cheminovas gamle fabriksgrund.

Regionsrådet godkendte den 30. oktober 2025 udbudsstrategien for indspunsning af forureningen ved Cheminovas gamle fabriksgrund.

Regionsrådet besluttede den 29. maj 2024 at igangsætte arbejdet med indspunsning af forureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund.

Behandlingsplan

Udvalg for regional udvikling → forretningsudvalget → regionsrådet

Nyt fra bestyrelsesarbejdet

RESUME

Der orienteres på mødet om arbejdet i Aarhus Letbanes bestyrelse, Midttrafiks bestyrelse samt Midtjyske Jernbaners bestyrelse.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at der orienteres om arbejdet i Aarhus Letbanes bestyrelse, Midttrafiks bestyrelse samt Midtjyske Jernbaners bestyrelse.

Sagsfremstilling

Midtjyske Jernbaner

Regionsrådsmedlem Lone Kjær Hein og regionsrådsmedlem Bo Jensen er udpeget af regionsrådet, og regionsrådsmedlem Nicolai Estrup er udpeget af Midttrafik til Midtjyske Jernbaners bestyrelse. Udvalgsmedlemmerne vil på mødet blive orienteret om aktuelle sager fra bestyrelsesområdet.

Der var senest bestyrelsesmøde den 2. juli.

Midttrafik

Regionsrådsmedlem Jakob Fuglsang Andersen og regionsrådsmedlem Nicolai Estrup er udpeget af regionsrådet til at sidde i Midttrafiks bestyrelse og vil på mødet orientere udvalgsmedlemmerne om aktuelle sager fra bestyrelsesområdet.

Der var senest bestyrelsesmøde den 25. juni. Næste bestyrelsesmøde er den 11. september.

Aarhus Letbane

Der var senest bestyrelsesmøde den 16. juni. Næste bestyrelsesmøde er den 15. september.

BESLUTNING

Der blev orienteret om arbejdet i Midtjyske Jernbaners bestyrelse samt Midttrafiks bestyrelse.

Lone Hein og Bent Graversen var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Behandlingsplan

Udvalg for regional udvikling

Plan for kommende møder i 2026

RESUME

Udvalg for regional udvikling har godkendt mødeplanen for 2026. Der vil som fast punkt på udvalgets dagsordener være et forslag til foreløbigt årshjul, som indeholder forslag til emner og besøgssteder.

INDSTILLING

DIREKTIONEN INDSTILLER,

at forslag til emner og årshjul drøftes.

Sagsfremstilling

Udvalgets årshjul for 2026

Udvalget har godkendt mødeplanen for 2026.

Udgangspunktet er, at udvalgets møder holdes i regionshuset i Viborg. Efter aftale i udvalget kan møder afholdes i andre regionshuse eller i forbindelse med besøg hos samarbejdspartnere, interessenter eller lignende.

På mødet fremlægges forslag til årshjul for temaer, emner og besøg for kommende mødesteder med henblik på drøftelse i udvalget.

Årshjulet vil løbende blive opdateret med angivelse af mødesteder og temaer på møderne med udgangspunkt i udvalgets ønsker til temaer på de kommende møder.

Årshjulet er vedlagt som bilag og opdateres løbende.

BESLUTNING

Udvalg for regional udvikling drøftede forslag til emner og årshjul.

Lone Hein og Bent Graversen var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Gensidig orientering

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgsmedlemmer.

BESLUTNING

Der var ikke noget til gensidig orientering.

Lone Hein og Bent Graversen var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Underskriftsark

Sagsfremstilling

Udvalg for regional udvikling skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i First Agenda ved at trykke på "Godkend".

Medlemmer af udvalg for regional udvikling:

Per Møller Jensen (A), Vivi Altenburg (Æ), Bent Graversen (V), Jakob Fuglsang Andersen (F), Nicolai Estrup (O), Michael Maaløe (A) og Lone Kjær Hein (B).

BESLUTNING

Underskriftsarket er journaliseret på sagen.

Alle var mødt.

Lone Hein og Bent Graversen forlod mødet kl. 11.10 efter behandlingen af punkt 4.

Mødet blev hævet kl. 11.55